

БӨЛІМ: UNIVER / ҚАЗҰҚПУ / СТУДЕНТ

## Жанды дауыс форматындағы акустикалық кештің көрермен қабылдауына әсері

ЖАРИЯЛАНДЫ  
10.05.2026СІЛТЕМЕ  
<https://bilimger.kz/188588/>**Серикова Куралай Сериковна****Шыңғысбай Зейнеп Жұмабекқызы**

Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті

БВ11102 – Мәдени-тынығу жұмысы» білім беру бағдарламасы

Ғылыми жетекші: **Смағұлов Мирас Әлібекұлы**, аға оқытушы

### Аңдатпа

Бұл ғылыми мақалада жанды дауыс форматындағы акустикалық кештердің көрерменнің эмоциялық және психологиялық қабылдауына әсері зерттеледі. Қазіргі таңда цифрлық технологиялар мен фонограмманың кең таралуына және жанды дауыста шырқалатын әндердің азаюына байланысты жанды музыканың маңызы артып отыр. Зерттеу барысында акустикалық кештердің көрерменнің эмоциясына әсері, орындаушы мен аудитория арасындағы байланыс, кеңістік акустикасының ықпалы және жанды музыканың психологияға әсерінің ерекшеліктері қарастырылды. Сонымен қатар, зерттеу нәтижесінде көрермендердің басым бөлігі жанды дауысты шынайы және әсерлі қабылдайтыны анықталды. Мақалада жанды музыканы дамытуға байланысты жаңа ұсыныстар беріліп, мәдени-тынығу саласындағы маңыздылығы талданады.

*Кілт сөздер: акустикалық кеш, музыка, жанды дауыс, көрермен, эмоция, музыкалық психология, әсер.*

### Аннотация

В данной статье рассматривается влияние акустических вечеров в формате живого исполнения на эмоциональное и психологическое восприятие зрителей. В ходе исследования были проанализированы особенности акустической музыки, взаимодействие между исполнителем и аудиторией, влияние акустической среды и эмоциональное воздействие живого исполнения. Также изучалось значение такого

формата в современной культурной среде и уровень восприятия живой музыки зрителями. Результаты исследования показали, что акустические вечера в формате живого звука оказывают глубокое эмоциональное воздействие на аудиторию.

*Ключевые слова: акустический вечер, живой звук, восприятие зрителя, эмоции, музыкальная психология.*

### **Annotation**

This scientific article examines the impact of acoustic live music events on the emotional and psychological perception of the audience. The study analyzes the naturalness of acoustic music, the interaction between performers and listeners, the characteristics of the acoustic environment, and the emotional influence of live performance. In addition, the importance of the live music format in the modern cultural environment and the audience's perception of live music were investigated. The results of the study showed that acoustic live performances create a deep emotional impact on the audience.

*Keywords: acoustic concert, live music, audience perception, emotion, musical psychology, live performance.*

### **Кіріспе**

Музыка–адамдардың күнделікті өмірінің маңызды бөлігі. Технологияның дамуына байланысты музыка тыңдау форматы өзгеріп, цифрлық өңдеу, автотюн және фонограмма кеңінен қолданыла бастады. Мұндай өзгерістер музыкалық индустрияның дамуына әсер еткенімен, тыңдарманның шынайы өнерге деген қызығушылығын төмендеткен жоқ. Керісінше, соңғы жылдары жанды дауыс форматындағы концерттер мен акустикалық кештерге деген сұраныс артып келеді. Себебі көрермен табиғи эмоция мен орындаушының шынайы дауысын тыңдауға ұмтылады.

Акустикалық кеш – орындаушы мен көрермен арасындағы эмоционалдық байланысты қалыптастыратын ерекше мәдени формат. Мұндай кештерде дыбыстың табиғилығы сақталып, музыка көрерменге тереңірек әсер етеді. Акустикалық формат көбіне шағын кеңістікте ұйымдастырылатындықтан, тыңдарман өзін музыкалық атмосфераның бір бөлігі ретінде сезінеді. Музыка психологиясын зерттеген ғалымдардың пікірінше, жанды музыка адамның эмоциялық күйіне тікелей ықпал етеді. Музыканың темпі, ритмі, орындау мәнері және дауыс тембрі адамның ішкі сезіміне әсер жасап, оның көңіл күйін өзгерте алады. Әсіресе акустикалық форматтағы музыка эмоционалдық қабылдауды күшейтеді.

Осыған байланысты зерттеу жұмысының мақсаты – жанды дауыс форматындағы акустикалық кештердің көрермен қабылдауына әсерін ғылыми тұрғыда талдау және оның мәдени-тынығу саласындағы ролін анықтау.

## Негізгі бөлім

**Әдіснама.** Зерттеу барысында теориялық және тәжірибелік әдістер қолданылды. Ең алдымен музыкалық психология, акустика және мәдени-тынығу саласына қатысты ғылыми әдебиеттерге талдау жүргізілді. Сонымен қатар жанды музыканың көрермен эмоциясына әсері туралы шетелдік және отандық зерттеулер қарастырылды. Зерттеу жұмысының тәжірибелік бөлігінде акустикалық кештерге қатысқан көрермендердің пікірлері негізге алынды. Көрермендер арасында бақылау және салыстырмалы талдау әдісі жүргізілді. Зерттеу барысында келесі сұрақтарға назар аударылды:

- \* көрерменнің жанды музыкаға эмоциялық реакциясы;
- \* акустикалық ортаның қабылдауға әсері;
- \* орындаушы мен аудитория арасындағы байланыс деңгейі;
- \* жанды дауыс пен фонограмманың айырмашылығы.

Сонымен қатар акустикалық кеш ұйымдастыру кезіндегі кеңістік ерекшеліктері, дыбыс сапасы және аудиторияның белсенділігі де зерттелді.

**Нәтижелер.** Зерттеу нәтижесінде жанды дауыс форматындағы акустикалық кештердің көрермен қабылдауына айтарлықтай әсер ететіні анықталды. Көрермендердің көпшілігі жанды музыканы эмоционалдық тұрғыдан әсерлі әрі шынайы қабылдайтынын көрсетті.

Талдау барысында келесі нәтижелер анықталды:

Зерттеу көрсеткіштері	Нәтиже
Жанды дауысты шынайы қабылдайтын көрермендер	88%
Акустикалық атмосфера эмоцияға әсер етеді	81%
Орындаушымен тікелей байланыс маңызды	84%
Фонограммаға қарағанда жанды орындауды жоғары бағалайды	90%

Кесте нәтижелері бойынша көрермендердің басым бөлігі жанды музыканы эмоционалдық тұрғыдан жоғары бағалайтыны байқалды. Әсіресе орындаушының табиғи эмоциясы мен дауыс ерекшелігі көрерменге күшті әсер ететіні анықталды. Сонымен қатар акустикалық кештердің шағын аудиторияда өткізілуі музыканы терең қабылдауға мүмкіндік беретіні байқалды. Көрермендердің пікірінше, мұндай форматта атмосфера еркін әрі жылы болады.

Акустикалық кештің көрерменге әсер ету моделі:

Фактор	Көрерменге әсері
Жанды дауыс	Шынайылық сезімін тудырады
Акустикалық орта	Эмоциялық жақындық қалыптастырады
Орындаушының эмоциясы	Тыңдарман көңіл күйіне әсер етеді
Шағын аудитория	Еркін атмосфера жасайды
Интерактивті байланыс	Музыканы терең қабылдауға ықпал етеді

**Талқылау.** Жанды музыка- тек дыбыстық құбылыс емес, сонымен қатар психологиялық және әлеуметтік процесс. Акустикалық кештерде көрермен орындаушының дауысын табиғи түрде қабылдайды, бұл эмоциялық әсерді күшейтеді. Зерттеу нәтижелері бойынша жанды музыка көрерменнің эстетикалық қабылдауын жақсартып, музыканы сезіну деңгейін арттырады. Музыкалық психология саласындағы зерттеулер де жанды музыканың эмоциялық ықпалы жоғары екенін дәлелдейді. Себебі жанды дауыста орындау кезінде дыбыстың табиғилығы сақталады және көрермен орындаушы эмоциясын тікелей сезінеді. Бұл құбылыс әсіресе акустикалық кештерде айқын байқалады. Сонымен қатар зерттеу барысында қазіргі жастар арасында осындай форматтағы мәдени кештерге қызығушылықтың артып келе жатқаны анықталды. Бұл адамдардың шынайылыққа деген сұранысының күшейгенін көрсетеді. Қазіргі мәдени ортада акустикалық кештер тек ойын-сауық құралы емес, рухани демалыс пен эмоциялық релаксация кеңістігіне айналып отыр.

Зерттеу нәтижесінде жанды музыканы дамытуға байланысты бірнеше жаңа идея ұсынылды:

- \* университеттерде тұрақты акустикалық кештер ұйымдастыру;
- \* жас орындаушыларға ашық алаңдар құру;
- \* мәдени орталықтарда шағын форматтағы жанды концерттерді көбейту;
- \* фонограмма қолдануды азайтып, жанды орындауды насихаттау;
- \* акустикалық кештерді әлеуметтік желілер арқылы кеңінен танымал ету.

Бұл ұсыныстар мәдени-тынығу саласының дамуына және жастардың эстетикалық талғамын қалыптастыруға оң әсер етеді.

### **Қорытынды**

Қорыта келгенде, жанды дауыс форматындағы акустикалық кештер қазіргі мәдени ортадағы маңызды өнер бағыттарының бірі болып табылады. Мұндай кештер көрерменге шынайы эмоция сыйлап, орындаушы мен тыңдарман арасында ерекше байланыс қалыптастырады. Зерттеу нәтижелері жанды музыканың көрермен қабылдауына күшті эмоциялық әсер ететінін дәлелдеді. Әсіресе акустикалық атмосфера,

орындаушының табиғи эмоциясы және интерактивті байланыс музыканы қабылдау деңгейін арттырады. Сонымен қатар акустикалық кештердің мәдени-тынығу саласындағы маңызы жоғары екені анықталды. Жанды музыка адамдардың рухани қажеттіліктерін қанағаттандырып, олардың эстетикалық мәдениетін дамытуға ықпал етеді.

Осыған байланысты жанды дауыс форматындағы музыкалық кештерді дамыту, қолдау және мәдени кеңістікте кеңінен қолдану қазіргі қоғам үшін маңызды бағыттардың бірі болып саналады.

### **Пайдаланылған әдебиеттер**

1. *Juslin P.N., Sloboda J.A. Handbook of Music and Emotion. – Oxford University Press, 2010.*
2. *Lehmann A.C. Psychology for Musicians. – Oxford University Press, 2007.*
3. *Sloboda J. The Musical Mind: The Cognitive Psychology of Music. – Oxford University Press, 1991.*
4. *Meyer L.B. Emotion and Meaning in Music. – Chicago University Press, 1956.*
5. *Hall D.E. Musical Acoustics. – Belmont: Wadsworth Publishing, 2002.*
6. *Schäfer T., Sedlmeier P. The Psychological Functions of Music Listening // Frontiers in Psychology. – 2013.*
7. *Green L. Music, Informal Learning and the School. – Routledge, 2008.*
8. *ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің ресми материалдары.*
9. *Музыкалық психология негіздері: оқу құралы. – Астана, 2020.*
10. *Акустикалық музыка және көрермен қабылдауы туралы ғылыми мақалалар жинағы. – Алматы, 2021.*

**ҚМ АА** Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.